

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และ
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชีจังหวัดขอนแก่น
Problems and Solutions to the Problem of Accounting for Corporate Income
Tax and Value Added Tax of Accountants in
The Accounting Service Office KhonKaen Province

นฤมล อริยพิมพ์

Naruemol Ariyapim

หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อีเมล: naruemol.ari@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) 21 พฤศจิกายน 2563

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 3 กุมภาพันธ์ 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 4 กุมภาพันธ์ 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของผู้ทำบัญชี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากผู้ทำบัญชีของสำนักงานบริการรับทำบัญชีในจังหวัดขอนแก่นจำนวน 194 ราย โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) พบว่า ผู้ทำบัญชีของสำนักงานบริการรับทำบัญชีในจังหวัดขอนแก่น มีอายุน้อย ประสบการณ์ยัง不多 ไม่ค่อยเข้าใจในหลักการบัญชีกับหลักการบัญชีภาษี ทำให้พบปัญหาในการจัดทำบัญชี 8 ข้อ ดังนี้ 1) การบันทึกรายได้จากสัญญาเช่าซื้อในงวดที่ไม่ได้รับชำระเงิน 2) การบันทึกต้นทุนการกู้ยืม 3) การบันทึกค่าเช่ารถยนต์นั่งและรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคน 4) การบันทึกรายจ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา 5) การรับรู้รายการรายได้จากการให้บริการ 6) การรับรู้รายการภาษีซื้อของกิจการที่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและไม่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม 7) การบันทึกค่ารับรอง 8) การบันทึกการตีราคาทรัพย์สินใหม่ ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบัญชีและหลักการบัญชีภาษีที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: ปัญหา, แนวทางการแก้ไข, ผู้ทำบัญชี, ภาษีเงินได้นิติบุคคล, ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to study current situation of accountants 2) to study important factors affecting accounting problems 3) to propose solutions in solving accounting problems in order to pay corporate income tax and value-added tax of accountants in accounting service offices, Khon Kaen province. A questionnaire was used to collect the data from 194 accountants in accounting service offices. The sample size was derived from Taro Yamane. Percentage, mean, standard deviation and exploratory factor analysis were employed to analyze the collected data. The results revealed that accountants in accounting service offices were young. In addition, they had low experiences and did not understand the accounting principles and tax accounting principles. As results, 8 accounting problems had been found, including 1) recording of revenue from hire-purchase contracts in the period of unpaid 2) recoding of costs of loan 3) recording of rents of private cars and omnibuses, which have no more than 10 seats 4) recording educational supporting expenses 5) recognition of service revenues 6) recognition of input tax lists of businesses that are in the value-added tax system and not in the value-added tax system 7) recording of entertainment expenses 8) recording of assessment of new assets. Consequently, accountants should be supported and created knowledge about related account principles and tax accounting principles.

Keywords: Problems, Solutions, Accountants, Corporate Income Tax, Value Added Tax

บทนำ

รัฐบาลบริหารงานภายในประเทศเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและประเทศมีความเจริญก้าวหน้าทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จึงจำเป็นต้องหารายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น โดยรายได้หลักของรัฐบาลมาจากการจัดเก็บภาษีอากร ที่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร คือ กรมสรรพากร ซึ่งการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรจะเห็นได้ว่าการจัดเก็บจากภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มสูงกว่าภาษีเงินได้ประเภทอื่นโดยในปีงบประมาณ 2559 พบว่า ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม เพิ่มขึ้นร้อยละ 75.2 (กรมสรรพากร, 2562) แต่เมื่อมองภาพรวมของสรรพากร ผลการจัดเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากร ปีงบประมาณ 2563 พบว่า ในเดือนเมษายน ประมาณการเก็บภาษี 146,617.949 ล้านบาท จัดเก็บจริง 91,454.214 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 55,163.734 ล้านบาท (กรมสรรพากร, 2563) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความสมัครใจและไม่หลีกเลี่ยงการเสียภาษี กรมสรรพากรจึงต้องกำหนดมาตรการภาษีต่าง ๆ ตลอดจนโครงสร้างของกฎหมายภาษีอากรให้ชัดเจน โดยบัญญัติเป็นกฎหมาย ที่เรียกว่า ประมวลรัษฎากร และจะต้องมีการเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วกันใน

พระราชกิจจานุเบกษาเพราะการจัดเก็บภาษีอากรผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีจะทำการประเมินเสียภาษีด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ กฎหมายภาษีอากรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบธุรกิจ ตลอดจนผู้จัดทำบัญชีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง หากผู้ประกอบธุรกิจไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและการเสียภาษีของธุรกิจที่ตนเองดำเนินการอยู่ จะมีความเข้าใจในงบการเงินนั้นเป็นไปได้ยาก (กัลย์ธีรา สุทธิญาณวิมล, 2556) อาจส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการจัดทำบัญชีและการเสียภาษี ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจ รวมถึงรายได้โดยรวมจากการจัดเก็บภาษีของรัฐบาล

ผู้ประกอบการในประเทศไทยหากจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลถือเป็นผู้ประกอบการที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และหากประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการที่มีรายรับเกิน 1,800,000 บาทต่อปี และไม่เป็นกิจการที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย (กรมสรรพากร, 2562) ผู้ประกอบการจึงต้องมีการจัดทำบัญชีตามหลักการบัญชีและมาตรฐานการบัญชี และเมื่อถึงเวลายื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี ต้องทำการปรับปรุงกำไรสุทธิตามหลักการบัญชีดังกล่าวให้เป็นกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร (สุเมธ ศิริคุณโชติและคณะ, 2560) ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจะต้องอาศัยข้อมูลทางการบัญชีเป็นแนวทางในการบริหารธุรกิจ ข้อมูลทางการบัญชีจะช่วยผู้ประกอบการในการวางแผน ตัดสินใจ และควบคุมการดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย (ศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2559) และการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีความรู้และนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารงานด้านการผลิต การตลาด การจัดการทรัพยากรแล้วนั้น ผู้ประกอบการยังต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาระหน้าที่ในการจัดทำบัญชี และเสียภาษีอากรของธุรกิจ (นภา นาคแย้ม, 2560) แต่หากผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเมืองขอนแก่นขาดความรู้ความเข้าใจทางด้านบัญชีอาจจ้างสำนักงานบริการรับทำบัญชีมาช่วยดูแลงานด้านการทำบัญชีเพื่อเสียภาษี พรวิสัย ปราบภัย, รุ่งนภา กิตติลาภ และร่มสน นิลพงษ์, 2563) ซึ่งผู้ทำบัญชีเป็นผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ที่ต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 กำหนด (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2562) หากผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการบัญชีที่ถูกต้องอาจเป็นเหตุให้เกิดความสับสนจนเกิดข้อผิดพลาดและทำให้ต้องรับผิดชอบในเรื่องของเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษด้วย (ขวัญชนก ห่านนิมิตกุลชัย, 2556) โดยการจัดเก็บภาษีของสรรพากรพื้นที่จังหวัดขอนแก่นในปี 2562 จำนวน 7,183.600 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2561 การจัดเก็บภาษีมีจำนวนลดลงเหลือร้อยละ 0.38 เมื่อแยกเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคล ในปี 2562 จำนวน 1,301.644 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2561 การจัดเก็บภาษีมีจำนวนลดลงเหลือร้อยละ 3.01 และภาษีมูลค่าเพิ่ม ในปี 2562 จำนวน 3,797.864 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2561 การจัดเก็บภาษีมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.17 (กรมสรรพากร, 2563)

จากการศึกษาปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญจึงทำการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม ของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่นเพื่อให้ผู้ทำบัญชีทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขพร้อมนำไปเพิ่มพูนความรู้

ความเข้าใจให้มากขึ้น และยังส่งผลให้กรมสรรพากรสามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำไปเป็นรายได้ที่ใช้ในการบริหารประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของผู้ทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทำบัญชีจำนวน 376 รายของสำนักงานบริการรับทำบัญชีในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 40 แห่ง (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2563)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ทำบัญชีของสำนักงานบริการรับทำบัญชีในจังหวัดขอนแก่นจำนวน 194 ราย ใช้สูตรโดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ 95% เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำบัญชีด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล ประกอบด้วย ปัญหาด้าน Yamane (1967) การรับรู้รายได้ ปัญหาด้านการรับรู้ค่าใช้จ่าย และปัญหาด้านการรับรู้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น และ ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำบัญชีด้านภาษีมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วย ปัญหาด้านการรับรู้รายการ และปัญหาด้านฐานภาษี เป็นแบบสอบถามที่ลักษณะของคำถามเป็นมาตราส่วนในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมิน โดยแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) คือ 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย และ 1 น้อยที่สุด

3. การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แนวทางการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จัดทำโดยการศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

ของครอนบาช (Cronbach, 1970) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.931 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทำให้แบบสอบถามฉบับนี้สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำเอาข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์หองค์ประกอบ เพื่อสกัดตัวแปรที่ไม่สำคัญออกไป เพื่อให้ทราบถึงตัวแปรที่สำคัญ โดยใช้วิธีการหมุนแกนออร์โธโกนอล (Orthogonal Rotation) แบบวาริแมกซ์ (Varimax Rotation) ซึ่งเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกใช้แต่ละองค์ประกอบต้องมีค่าสัมประสิทธิ์ (factor score coefficient) ตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญ เพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยปัญหาที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่น สำหรับแนวทางการอธิบายผู้วิจัยใช้แนวทางการอธิบายของ ธวัช ทะเพชร และกนกอร บุญมี (2560) จากนั้นนำผลวิจัยที่ได้ตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 มากำหนดแนวทางแก้ไขโดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านบัญชีและภาษี จำนวน 5 ท่าน ทำการวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้สำหรับแปลความหมายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการเลือกตอบ 2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เพื่อใช้สำหรับแปลความหมายของข้อมูลในแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะและปัจจัยปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อใช้สำหรับแปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและปัจจัยปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และ 4) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม ของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่น สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำบัญชี พบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 86.60 มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.40 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 70.60 มีประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชีน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.30 มีการรับทำบัญชีเฉลี่ยปีละ 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.50 โดยปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ช่วยทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 47.90 ซึ่งรับทำบัญชีให้กับธุรกิจประเภทบริการ คิดเป็นร้อยละ 88.10

ลักษณะของปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรับรู้รายได้ มีปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13) ซึ่งแยกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ การบันทึกรายได้เมื่อมีการส่งออก การบันทึกรายได้จากสัญญาเช่าซื้อในงวดที่ไม่ได้รับชำระเงิน การบันทึกรายได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล และการบันทึกรายได้ตามสัญญาก่อสร้าง ตามลำดับ 2) ด้านการรับรู้ค่าใช้จ่าย มีปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11) ซึ่งแยกเป็น 14 ปัจจัย ได้แก่ การบันทึกค่ารับรอง การบันทึกค่าใช้จ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน การบันทึกค่าเช่ารถยนต์นั่งและรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคน การบันทึกค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา การบันทึกค่าเสื่อมราคา การบันทึกผลขาดทุนจากสินค้าล้าสมัย การบันทึกเงินสำรอง การบันทึกค่าใช้จ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะ การบันทึกเงินเดือนที่จ่ายเกินสมควร การบันทึกค่าใช้จ่ายที่ภาษียอมให้หักเพิ่มได้ การบันทึกการจำหน่ายหนี้สูญ การบันทึกค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถพิสูจน์ผู้รับเงินได้ การบันทึกผลขาดทุนย้อนหลังห้าปี และการบันทึกค่าใช้จ่ายที่จ่ายจากผลกำไร ตามลำดับ และ 3) ด้านการรับรู้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ มีปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97) ซึ่งแยกเป็น 8 ปัจจัย ได้แก่ การบันทึกต้นทุนการกู้ยืม การบันทึกเงินจองเงินมัดจำ การบันทึกการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ การบันทึกสินทรัพย์จากการเช่าซื้อ การบันทึกเงินลงทุน การบันทึกสินทรัพย์ที่ได้มาโดยไม่มีค่าตอบแทน การบันทึกสินทรัพย์ตามสัญญาเช่าการเงิน และการบันทึกสินทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่มาก ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่ม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรับรู้รายการ มีปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.81) ซึ่งแยกเป็น 8 ปัจจัย ได้แก่ การรับรู้รายการภาษีซื้อของกิจการที่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและไม่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม การรับรู้รายการขายสินค้าตามสัญญาให้เช่าซื้อหรือซื้อขายเงินผ่อน การรับรู้รายการรายได้จากการให้บริการ การรับรู้รายการการขายสินค้าผ่านตัวแทน การรับรู้รายการการส่งออกสินค้า การรับรู้รายการการให้บริการตามสัญญา การรับรู้รายการการขายสินค้าปกติ และการรับรู้รายการการนำเข้าสินค้า และ 2) ด้านฐานภาษี มีปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.23) ซึ่งแยกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ การกำหนดมูลค่าฐานภาษีสำหรับการขายสินค้าหรือการให้บริการ การกำหนดมูลค่าฐานภาษีสำหรับการส่งออกสินค้ากรณีใช้ราคาเอฟโอบี การกำหนดมูลค่าฐานภาษีสำหรับการส่งออกสินค้ากรณีได้รับเงินตราต่างประเทศ และการกำหนดมูลค่าฐานภาษีสำหรับการนำเข้าสินค้า ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้ทำบัญชีของสำนักงานบริการรับทำบัญชีในจังหวัดขอนแก่น มีอายุน้อย ประสบการณ์ยัง不多 ไม่ค่อยเข้าใจในหลักการบัญชีกับหลักการบัญชีภาษี และจากการวิเคราะห์สัปดาห์แปรที่ไม่สำคัญออกไป และพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป เป็นตัวแปรสำคัญ ผลจากการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของการวัดความเพียงพอของข้อมูลด้วยวิธีการวัดแบบ ไกเซอร์ เมเยอร์โอลกิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling

Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.877 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 68.766 จากการพิจารณาตัวแปรสำคัญพบว่า สกัณฑ์ปัจจัยที่สำคัญได้จำนวน 8 ปัจจัย จาก 38 ปัจจัย ดังนี้ 1) การบันทึกรายได้จากสัญญาเช่าซื้อในงวดที่ไม่ได้รับชำระเงิน 2) การบันทึกต้นทุนการกู้ยืม 3) การบันทึกค่าเช่ารถยนต์นั่งและรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคน 4) การบันทึกการจ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา 5) การรับรู้รายการรายได้จากการให้บริการ 6) การรับรู้รายการภาษีของกิจการที่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม และไม่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม 7) การบันทึกค่ารับรอง 8) การบันทึกการตีราคาทรัพย์สินใหม่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ด้วยสถิติ Factor analysis แสดงผลของ Rotation Sums of Squared Loadings

องค์ประกอบ	Total Variance Explained					
	Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	15.142	39.846	39.846	8.835	23.250	23.250
2	2.280	6.001	45.847	4.834	12.722	35.972
3	1.939	5.103	50.951	4.030	10.606	46.579
4	1.916	5.041	55.992	2.051	5.397	51.976
5	1.451	3.819	59.810	1.913	5.033	57.009
6	1.188	3.127	62.938	1.584	4.169	61.178
7	1.152	3.030	65.968	1.459	3.838	65.016
8	1.063	2.798	68.766	1.425	3.751	68.766

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ด้วยสถิติ Factor analysis แสดงผลของ Rotation Sums of Squared Loadings พบว่าเมื่อพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Value) ซึ่งเป็นผลรวมกำลังสองของสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 1 มีทั้งหมด 8 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 68.766 ของความแปรปรวนทั้งหมด ภายหลังจากการหมุนแกนแล้ว พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ลดความสำคัญลง มีค่าความแปรปรวนลดลงจากร้อย 39.846 เหลือร้อยละ 23.250 ส่วนองค์ประกอบที่ 2 – 8 เมื่อหมุนแกนแล้วจะมีค่าความแปรปรวนเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการหมุนแกน

3. จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยจึงนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่น ดังนี้ 1) ควรมีการอบรมเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องที่ตนเองขาดความรู้ความเข้าใจแบบเฉพาะเจาะจง และเรื่องหลักการทำบัญชีและหลักการภาษีอากรที่ออกใหม่อย่างสม่ำเสมอ 2) คำนคว้า

หาความรู้เพิ่มเติมจากข้อมูลข่าวสาร มาตรฐานการบัญชี และกฎหมายภาษีอากร เพื่อให้การจัดทำบัญชีเป็นไปอย่างถูกต้องและทันสมัย และ 3) ควรจัดให้มีพนักงานที่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำสำหรับผู้ทำบัญชีที่ยังขาดประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าว

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชี จังหวัดขอนแก่นพบว่า ผู้จัดทำบัญชีของสำนักงานบริการรับทำบัญชีในจังหวัดขอนแก่น มีอายุน้อย ประสบการณ์ยัง不多 ไม่ค่อยเข้าใจในหลักการบัญชีกับหลักการบัญชีภาษี ทำให้พบปัญหาในการจัดทำบัญชี 8 ข้อ ดังนี้ 1) การบันทึกรายได้จากสัญญาเช่าซื้อในงวดที่ไม่ได้รับชำระเงิน 2) การบันทึกต้นทุนการกู้ยืม 3) การบันทึกค่าเช่ารถยนต์นั่งและรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคน 4) การบันทึกการขายเพื่อสนับสนุนการศึกษา 5) การรับรู้รายการรายได้จากการให้บริการ 6) การรับรู้รายการภาษีซื้อของกิจการที่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและไม่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม 7) การบันทึกค่ารับรอง 8) การบันทึกการตีราคาทรัพย์สินใหม่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนางญา บริบูรณ์ (2560) ที่ศึกษา ปัญหาด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณกำไรสุทธิของกลุ่มธุรกิจผลิตชิ้นงานโลหะกรรมในการกำกับดูแลของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ชลบุรี 1 พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ด้านบัญชีที่แตกต่างกันจะมีปัญหาทางด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณกำไรสุทธิที่แตกต่างกัน และปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเงื่อนไขในมาตรา 65 ทวิ (2) การคิดค่าเสื่อมราคา มาตรา 65 ตี (8) การจ่ายเงินเดือนของกรรมการและหุ้นส่วนที่มีจำนวนสูง และ มาตรา 65 ตี (4) รายการค่ารับรอง ซึ่งในทางบัญชีให้ถือเป็นรายจ่ายได้ทั้งจำนวน แต่ทางภาษีให้ถือเป็นรายจ่ายในอัตราร้อยละ 0.3 โดยปัญหาดังกล่าวเกิดจากหลักการปฏิบัติทางด้านบัญชีและด้านภาษีอากรที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร เพ่งพิศ (2553) ที่ศึกษา ปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี พบว่า มาตรฐานการบัญชีที่ไม่สอดคล้องกับการบัญชีภาษีอากรและข้อกำหนดของกรมสรรพากร จะมีปัญหาในการตรวจสอบและมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบัญชีและหลักการบัญชีภาษีที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) ควรมีการอบรมเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องที่ตนเองขาดความรู้ความเข้าใจแบบเฉพาะเจาะจง และเรื่องหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรที่ออกใหม่อย่างสม่ำเสมอ 2) ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากข้อมูลข่าวสาร มาตรฐานการบัญชี และกฎหมายภาษีอากรเพื่อให้การจัดทำบัญชีเป็นไปอย่างถูกต้องและทันสมัย และ 3) ควรจัดให้มีพนักงานที่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำสำหรับผู้ทำบัญชีที่ยังขาดประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ ศิริคะแนนรัตน์และคณะ (2563) ที่ศึกษา คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดขอนแก่นพบว่า คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบัญชีและสามารถให้คำแนะนำพร้อมแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลกนก โขจิตคณิต, ชนิดาภา ดีสุขอนันต์ และวรเทพ ตรีวิจิตร (2560) ที่ศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัด

นครปฐมพบว่า ผู้จัดทำบัญชีที่ไม่มีความรู้ทางด้านบัญชีจะพบปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานบัญชีมากกว่าผู้จัดทำบัญชีที่มีความรู้ทางด้านบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกาญจน์ วงษ์เสรี และสุรีย์ โปษกรณ์ (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีสถาบันการเงินเฉพาะกิจพบว่า นักบัญชีเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะทาง และต้องอาศัยประสบการณ์จากการทำงาน เพราะข้อมูลจากนักบัญชีเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารและบุคคลภายนอกนำไปใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งหากข้อมูลผิดพลาดอาจจะส่งผลกระทบต่อกิจการได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี้ แก้วรุ่งคำ (2556) ที่ศึกษาแนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเทศบาลตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ควรส่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไปอบรมเกี่ยวกับภาษี เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย ในการจัดเก็บภาษีอย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก ทานนิมิตกุลชัย (2556) ที่ศึกษาแนวปฏิบัติและปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสกลนครพบว่า ผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการบัญชีที่ถูกต้อง เป็นเหตุให้เกิดความสับสนจนเกิดข้อผิดพลาด ดังนั้นจึงควรพิจารณาฝึกอบรมความรู้ที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1.ศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีอื่นๆ ตามประมวลรัษฎากร เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายภาษีธุรกิจเฉพาะ เป็นต้น
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีเพื่อเสียภาษีของกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ผู้จัดทำบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมกิจการธุรกิจออนไลน์ เป็นต้น
- 3.ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีโดยใช้แอปพลิเคชัน
- 4.ศึกษาปัญหาการตรวจสอบการจัดทำบัญชีด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- 5.ศึกษาปัญหาการตรวจสอบบัญชีด้วยนวัตกรรมการตรวจสอบบัญชีที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) หรือ เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) หรือเทคโนโลยีโดรน หรือเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (Drone) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2562). พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.dbd.go.th>.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2563). รายชื่อสำนักงานบริการรับทำบัญชีแต่ละจังหวัด. สืบค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2563, จาก <https://www.dbd.go.th>.
- กรมสรรพากร. (2562). ประมวลรัษฎากร ฉบับอิเล็กทรอนิกส์. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562, จาก www.rd.go.th.

- กรมสรรพากร. (2563). ผลการจัดการภาษีสรรพากรพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2557-2562. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2563, จาก www.rd.go.th.
- กรมสรรพากร. (2562). รายงานประจำปีงบประมาณ 2559. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2562, จาก <http://www.rd.go.th>.
- กรมสรรพากร. (2563). รายงานประจำปีงบประมาณ 2563. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2563, จาก www.rd.go.th.
- กัลย์ธีรา สุทธิญาณวิมล. (2556). การศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีของสถานประกอบการประเภทห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด ในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. (รายงานผลการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- ขวัญชนก ห่านนิมิตกุลชัย. (2556). แนวปฏิบัติและปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสกลนคร. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 51: สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (น. 253-260). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชลกนก โฆษิตคณิต, ชนิดาภา ตีสุขอนันต์ และวรเทพ ตรีวิจิตร. (2560). ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม. วารสาร Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย, 10(3), 2138-2151.
- ธวัช ทะเพชร และกนกอร บุญมี. (2560). กลยุทธ์การจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น. วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม, 4(1), 201-212.
- นภา นาคแย้ม. (2560). การจัดทำบัญชีและการภาษีอากร : ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 14(2) 1-21.
- นาฏยา บริบูรณ์. (2560). ปัญหาด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณกำไรสุทธิของกลุ่มธุรกิจผลิตชิ้นงานโลหะกรรมในการกำกับดูแลของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ชลบุรี 1.ชลบุรี:มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรวิไลย์ ปราบภัย, รุ่งนภา กิตติลาภ และร่มสน นิลพงษ์. (2563). การจัดการด้านบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 10(1), 34-45.
- พัชรี แก้วรุ่งคำ. (2556). แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเทศบาลตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร. วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, 2(1), 134-154.
- ศิริกาญจน์ วงษ์เสรี และสุรีย์ โปษกรณัญ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีสถาบันการเงินเฉพาะกิจ. การประชุมวิชาการระดับชาติ สาขาบริหารธุรกิจและการบัญชีครั้งที่ 4 (น.1515-1526). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิลปพร ศรีจันทเพช. (2559). บริหารจัดการ SMEs ด้วยบัญชี. วารสารวิชาชีพบัญชี, 12(36). 85-92.

- สัมฤทธิ์ ศิริคะเนรัตน์, นีรนาท เสนาจันทร์, มัลลิกา เจแคน, ลักขโน ยอดแคล้ว และวิภาภรณ์ ศรีหาธาตุ. (2563). คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ใน จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 10(2), 113-123.
- สุภาพร เฟ่งพิศ. (2553). ปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- สุเมธ ศิริคุณโชติ, กำธร สิริชูติวงศ์, อติศักดิ์ สืบประดิษฐ์ และภิรรัตน์ เจียรนัย. (2560). *ภาษีอากรตามประมวล รัษฎากร 2560*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test (5th ed.)*. New York: Harper Collins.
- Yamane, T. (1967). *Taro Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.